herpy

GECKOR

Northland green gecko

Naultinus grayii

Naultinus grayii är en kraftig, smaragdgrön och dagaktiv gecko från skog och buskmark i Nya Zeelands nordligaste del. Den föder levande ungar, blir omkring 20 år gammal och är mycket sällsynt i fångenskap. Skötseln är densamma som för de andra gröna geckorna från Nordön.

Familj: Diplodactylidae Tidigare namn: *Gymnodactylus grayii; Hoplodactylus grayii; Naultinus grayi*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**8-10 cm** nos-kloaklängd
Livslängd	**20-30 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Trädlevande**
Biotop	**Tempererad skog och äng**
Svårighetsgrad	**Erfaren**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**50 × 50 × 100 cm** L × B × H för 3 vuxna djur
Temperatur, dag	**15-25 °C**
Värmeplats	**25-30 °C**
Temperatur, natt	**10-16 °C**
Luftfuktighet	**60-70 %**
Vatten	**Vattenskål**
UVB	**Nödvändigt** Fergusonzon 3
Föda	**Insekter, frukt och nektar**
Hålls	**Ensamma, parvis eller en hane med flera honor**

AVEL

Fortplantning	**Levandefödande**
Kullstorlek	**1-2 ungar**
Dräktighet	**240-270 dagar**

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga II**
EU-bilaga	**Bilaga B**
IUCN	**Nära hotad (NT)**

Om arten

Naultinus grayii är en kraftigt byggd, klargrön gecko med grå eller gyllene teckningar längs ryggen. Hanarna har ett blått band längs sidan nedanför benen. Undersidan är ljusgrön, ibland med en gul skiftning. Munhålan är djupblå med en röd tunga, och när djuret känner sig hotat gapar det för att visa den. Grön färg och aktivitet på dagen är ovanligt hos geckor, som för det mesta är bruna eller gråa och aktiva på natten. Det föds då och då gula ungar i fångenskap, men de blir som regel gröna under de första par åren.

Arten beskrevs 1843 av Thomas Bell och är uppkallad efter John Edward Gray, som var chef för den zoologiska avdelningen vid British Museum. Under en period räknades den som en del av *Naultinus elegans*. Den känns igen på de mycket stora, platta, månghörniga fjällen på nosen framför ögonen; längre bak på huvudet är fjällen små och kornformiga.

Den blir upp till omkring 10 cm från nos till kloak och är därmed en av släktets största arter. Med svansen blir den upp till omkring 20 cm. Svansen är lång och griper om grenarna som en femte hand, och djuret fäller den mycket ogärna. Vikten är inte dokumenterad.

Djuren blir omkring 20 år gamla, och släktet kan nå 30 år eller mer.

Utbredning och livsmiljö

Naultinus grayii förekommer bara på Nya Zeeland, i Northland på norra delen av Nordön, norr om Whangaroa. Typlokalen är Bay of Islands.

Arten är sällsynt och i tillbakagång, och som i resten av släktet är bestånden splittrade i små områden. Nya Zeeland tillåter inte export av vilda djur, så djur i fångenskap härstammar från äldre uppfödning. Fynd utanför området på kartan härrör från djur i fångenskap.

> **Naturlig utbredning:** Nya Zeeland.

LIVSMILJÖ

Naultinus grayii lever i skog, buskmark och våtmarker i låglandet och framför allt i bestånd av de myrtenliknande buskarna manuka och kanuka. Djuren tillbringar största delen av tiden högt uppe i lövverket, där de solar sig ovanpå bladen och drar sig undan i skuggan när det blir för varmt. Exakta höjdgränser och detaljer om årsrytmen är inte dokumenterade.

Northland har ett milt, fuktigt och maritimt klimat med mycket regn och bara få kalla nätter. Släktet äter mycket mer på våren och sommaren än på hösten och vintern.

Skötsel

TERRARIET

Det finns bara lite kunskap om skötseln av *Naultinus grayii* enbart, men den sköts som de andra gröna geckorna från Nordön. *Naultinus elegans* lever precis söder om utbredningsområdet, är långt bättre känd i fångenskap och har samma krav.

Naultinus grayii lever uppe i växtligheten, så terrariet ska vara högre än brett. En liten grupp med en hane och två honor behöver minst 50 × 50 × 100 cm (längd × bredd × höjd). Ett större terrarium ger djuren långt bättre möjlighet att välja mellan värme och kyla, sol och skugga.

Inred med levande växter med tätt lövverk, som djuren kan gömma sig i, till exempel *Coprosma* och *Pittosporum* i krukor, och med grenar på flera höjder ända upp under taket. Hängande *Tillandsia usneoides* är ett gömsle som djuren använder flitigt, och ihåliga bambu- eller plaströr som hängs upp nära toppen används också. Ge två-tre solplatser och gömslen per djur, så att inget blir undanträngt. Bottensubstratet kan vara ett tjockt lager vissna löv.

Nät på minst tre sidor och i taket ger god ventilation och låter de naturliga svängningarna i temperatur och fukt slå igenom. Glas och plast filtrerar bort UVB. Håll aldrig olika *Naultinus*-arter ihop, för de korsar sig lätt.

Läs mer: Ljus och UVB

TEMPERATUR

Måtten är lånade från *Naultinus elegans*. Omgivningstemperaturen ska ligga mellan 5 och 25 °C hela året: omkring 15-25 °C på dagen och svalare på vintern. På natten ska temperaturen sjunka till omkring 10-16 °C. Värme över 30 °C är farligare än kyla, och frost är dödlig.

En halogenspot ger en solplats på 25-30 °C på samma ställe som UVB-ljuset träffar. På sommaren är spoten tänd två-tre timmar morgon och eftermiddag, på vintern omkring en timme morgon och eftermiddag. Värm inte upp rummet på vintern: den svala perioden med mindre aktivitet och lite eller inget foder är en del av årsrytmen. Ställ aldrig terrariet så att solen lyser in genom ett fönster, för då blir det snabbt överhettat.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska ligga på 60-70 %, så länge djuren själva kan söka upp fuktigare platser i terrariet, till exempel tätt lövverk. För torr luft ger dålig hudömsning, och stillastående fuktig luft ger svamp och luftvägsinfektioner. God ventilation är därför lika viktig som sprayning.

Spraya lövverket, så att djuren kan slicka dropparna från bladen, och låt växterna torka upp emellan. Det ska alltid finnas färskt dricksvatten. Ett litet droppsystem över en växt ger en jämn tillgång på droppar hela dagen.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

LJUS OCH UVB

Som dagaktiv gecko som solar sig behöver *Naultinus grayii* UVB. Utomhus bakom nät får djuren det från solen, men inomhus ska det användas ett UVB-lysrör (T5) avsett för kräldjur. Sikta på ett UV-index på omkring 3-5 där djuren solar sig, motsvarande Ferguson-zon 3. Röret ska lysa på samma ställe som spoten värmer, annars utnyttjar djuret inte UVB-ljuset.

Se till att det finns skuggzoner, så att djuret själv kan välja. Styr ljuset med en timer som följer årstiderna, och låt natten vara mörk.

UTFODRING

Släktet tar i naturen flygande insekter som malar och flugor och dessutom spindlar. Det slickar också nektar och honungsdagg. Kosten är övervägande insekter kompletterade med något sött.

I fångenskap utfodras med levande insekter som flugor, malar, små skalbaggar, spindlar, syrsor och gräshoppor. Djuren tar gärna fruktpuré, mosad banan och utspädd honung från en liten skål. Uppfödda foderinsekter pudras med ett kalk- och vitamintillskott, och finhackat sepiaskal i en liten skål är en extra kalkkälla. D3 bildar djuret själv med hjälp av UVB.

Vuxna djur utfodras en till fyra gånger i veckan: oftast under den varma tiden och mer sällan när det blir svalt. Dräktiga honor ska ha extra. Djuren blir lätt feta, så håll koll på lår, bäcken och svansrot.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Naultinus grayii är lugn och långsam och jagar ur bakhåll. Den är inte ett djur som ska hanteras mycket. När den är hotad gapar den med den blå munnen och kan ge ifrån sig korta, kväkande eller skällande ljud. Ta aldrig tag i svansen.

Framför allt hanarna kan vara mycket aggressiva mot artfränder. En grupp med en hane och två honor fungerar när det finns tillräckligt med utrymme. Håll uppsikt över samspelet, och ta bort ett aggressivt djur.

Små orangeröda kvalster kan sitta vid ögon, extremiteter och öronöppningar. De är i stort sett ofarliga.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanarna har tydliga utbuktningar vid svansroten och synliga porer under låren och framför kloaken; honorna saknar båda delarna. Hanarna har dessutom ett blått band längs sidan. Ungarna växer långsamt och får vuxenfärgerna efter några år. Ålder och vikt vid könsmognad är inte dokumenterade, så rutan visar inget värde.

PARNING

Parningen sker som regel på våren. En naturlig årstidsrytm i temperatur, fukt och dagslängd är det viktigaste för att få djuren att föröka sig. Under uppvaktningen följer hanen efter honan och slickar och biter henne, typiskt i nacken och över skuldrorna, tills hon tillåter parning. Små bettmärken är därför inte nödvändigtvis tecken på slagsmål. Separera bara djuren vid ihållande jagande eller verkliga skador.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Naultinus grayii lägger inte ägg utan föder levande ungar. Honan föder två ungar, mer sällan en. På Nya Zeeland föds ungarna mellan april och oktober, men utanför hemlandet kan honan föda andra tider på året. Dräktighetens längd är inte säkert känd för arten; de omkring 8-9 månaderna är lånade från *Naultinus elegans*.

Dräktiga honor solar sig mer och växlar mellan varma och svala platser. Ge dem gott om foder och fri tillgång till finhackat sepiaskal. Efter födseln är honan hungrig: spraya henne lätt, och ge saftigt, proteinrikt foder.

INKUBATION

Det finns ingen inkubation, eftersom arten är levandefödande. Rutans 240-270 dagar motsvarar en dräktighet på 8-9 månader. Modern reglerar själv fostrens temperatur genom att flytta sig mellan sol och skugga, så terrariet ska ha både en solplats och svala, skuggiga platser under hela perioden.

Stör honan så lite som möjligt de sista månaderna.

Läs mer: Inkubation av ägg

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna är självständiga från födseln. Det säkraste är att flytta dem till ett litet terrarium för sig, så snart de har hittats, så att de inte jagas eller ätas upp av de vuxna. Där kan de bo ungefär det första året.

Vänta 1-2 dagar med utfodringen, så att gulesäcken hinner förbrukas. Ge därefter bananflugor, små husflugor och andra små insekter varje dag de första sex månaderna. Håll temperaturen jämn inom 10-25 °C, och spraya ungarna direkt, så att de får tillräckligt med vatten. Hushållspapper som botten gör det lätt att se om de äter och har avföring.

Hälsa och vanliga misstag

De typiska problemen beror på felaktiga förhållanden:

- För hög temperatur, framför allt värme över 30 °C. Det ger stress och kan vara dödligt för en art från ett svalt klimat.
- Stillastående, fuktig luft, som ger svamp och luftvägsinfektion. För torr luft ger dålig hudömsning.
- Kalkbrist och metabol skelettsjukdom, när UVB eller kalk i fodret saknas. Glas och plast mellan lampa och djur filtrerar bort UVB.
- Övervikt, eftersom djuren lätt blir feta i fångenskap.
- Stress och bettsår, när flera djur, framför allt hanar, hålls ihop.
- Kvalster kring ögon och extremiteter, som är ofarliga i små mängder.

Sök veterinär med erfarenhet av kräldjur om geckon tappar vikt, inte äter på flera veckor utanför vinterperioden eller verkar slö.

Läs mer: Vanliga sjukdomar och tecken på sjukdom

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.